

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku H. K.
przy uczestnictwie A. K.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 czerwca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie
od postanowienia Sądu Okręgowego w T.
z dnia 16 lipca 2020 r., sygn. akt I Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od wnioskodawczynie H. K. na rzecz uczestnika A. K. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 20 grudnia 2019 r. Sąd Rejonowy w T. dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawczynie H. K. i uczestnika A. K. w ten sposób, że: przyznał wnioskodawczynie prawo własności ruchomości kompletu sztućców pozłacanych, kompletu sztućców srebrnych - 12 szt., 2 zestawów porcelany marki C. - bliżej opisanych w punkcie I b) 9,10,11 sentencji zobowiązując jednocześnie uczestnika do ich wydania wnioskodawczynie w terminie 1 tygodnia od dnia uprawomocnienia się postanowienia, przyznał uczestnikowi spółdzielcze własnościowe prawo do domku jednorodzinnego w zabudowie

szeregowej położonego w T. przy ul. K. - bliżej opisane w punkcie I a) sentencji oraz prawo własności ruchomości: stołu kuchennego z 4 krzesłami, kompletu mebli kuchennych, lodówki, pralki, zmywarki, segmentu pokojowego, telewizora marki H., roweru marki T. - bliżej opisanych w punkcie I b) 1,2,3,4,5,6,7,8 sentencji, ustalił równe udziały stron w majątku wspólnym, zasądził od A. K. na rzecz H. K. kwotę 111.864 zł tytułem spłaty udziału w majątku wspólnym płatną w terminie 2 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku opóźnienia płatności w terminie, oddalił dalej idące wnioski i żądania stron oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Postanowieniem z dnia 16 lipca 2020 r. Sąd Okręgowy w T. orzekając na skutek apelacji wnioskodawczynie zmienił postanowienie Sądu pierwszej instancji w ten tylko sposób, że zabezpieczył wierzytelność z tytułu spłaty zasądzonej w punkcie IV przez ustanowienie hipoteki przymusowej na spółdzielczym własnościowym prawie do domu jednorodzinnego w zabudowie szeregowej, opisanym szczegółowo w punkcie I a) sentencji postanowienia do kwoty 111.864 zł, a w pozostałym zakresie oddalił apelację. W motywach rozstrzygnięcia podzielił w pełni ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu pierwszej instancji, uznając zarzuty apelacji za bezzasadne.

Od postanowienia Sądu drugiej instancji skargę kasacyjną złożyła wnioskodawczynie. Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołała przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Wskazała, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a zarazem wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, w zakresie rozstrzygnięcia, czy w sytuacji wpłaty całego wkładu mieszkaniowego albo budowlanego przez jednego z małżonków z majątku osobistego tego małżonka, uzyskane w zamian za ten wkład spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego (domku jednorodzinnego), wchodzi w skład majątku osobistego małżonka pokrywającego ten wkład z własnego majątku zgodnie z ogólną regułą z art. 33 pkt 10 k.p.c., czy też, w drodze wyjątku wchodzi w skład majątku wspólnego. Oczywiście zasadności skargi skarżąca upatrywała w nieuwzględnieniu przez Sąd przy orzekaniu - wbrew treści art.

684 k.p.c. - całości składników majątku wspólnego, w tym deklarowanych przez uczestnika środków zgromadzonych na rachunkach bankowych.

Uczestnik w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Skarżącą obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji jurydycznej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych

wątpliwości (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl. i z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, niepubl.).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia tych wymogów. Skarżąca nie wskazała żadnych rozbieżnych poglądów judykatury dotyczących wykładni przepisów prawnych związanych z zagadnieniem, które miało się stać podstawą przyjęcia skargi do rozpoznania ani nie wykazała, że nie stały się one przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego, a jest to konieczne z uwagi na poważne wątpliwości, co do ich znaczenia powstające w procesie ich interpretacji i mieści się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym.

Przede wszystkim jednak zagadnienie na jakie wskazano we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia skargi. Skarżąca nie uwzględniła, że w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia i niedopuszczalne jest zgłaszanie zarzutów dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.). Wnioskodawczynie zasad tych nie respektuje twierdząc, że spółdzielcze własnościowe prawo do domku jednorodzinnego w zabudowie szeregowej położonego w T. przy ul. K. zostało nabyte wyłącznie w zamian za środki pochodzące z jej majątku osobistego. Sądy obu instancji ustaliły natomiast, że wnioskodawczynie poniosła jedynie nakłady z majątku osobistego na wyżej opisane spółdzielcze własnościowe prawo do domu jednorodzinnego - przydzielone małżonkom w trakcie trwania małżeństwa (5 maja 1979 r.) - nie zgłaszając w toku postępowania wniosku o ich rozliczenie. Skoro z podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, którą Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany, wynika że spółdzielcze własnościowe prawo do domu jednorodzinnego nie zostało nabyte w zamian za środki pochodzące wyłącznie z majątku osobistego wnioskodawczynie, nie mają żadnego znaczenia problemy wykładnicze dotyczące kwalifikacji tego elementu majątku w przypadku, gdyby środki na jego nabycie pochodziły wyłącznie z majątku osobistego małżonka.

Ponadto, reguły podziału majątku wspólnego małżonków, w skład którego wchodzi własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu (dom jednorodzinnego), w tym zasady określania przynależności do majątku wspólnego małżonków tego

prawa - w kontekście zmieniających się regulacji prawnych dotyczących spółdzielni mieszkaniowych - są od wielu lat ustalone w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. m.in. uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 1974 r., III CZP 1/74, OSNCP 1975, nr 3, poz. 37, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 października 1990 r., III CZP 55/90, OSNC 1991, nr 4, poz. 48 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2011 r., II CSK 329/10, niepubl., z dnia 12 czerwca 2003 r., IV CKN 274/01, niepubl., i z dnia 22 kwietnia 1999 r., II CKN 300/98, niepubl.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy natomiast rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przestanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Analiza lakonicznego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by była ona - w powyższym rozumieniu - oczywiście uzasadniona. Sąd Okręgowy przyjął, że kwoty zgromadzone na rachunkach bankowych A. K. (4.312,22 zł oraz 5.094,90 USC) stanowiły środki przeznaczone na bieżące utrzymanie. Skarżąca nie wykazała natomiast ich odmiennego przeznaczenia, a także by stanowiły one część środków przekazanych uczestnikowi w latach 1997-2016 r. z USA. Na analogicznej zasadzie Sąd Okręgowy nie rozliczał środków finansowych będących w dyspozycji skarżącej

w dacie ustania wspólności, którymi niewątpliwie dysponowała, z przeznaczeniem na zaspakajanie bieżących potrzeb. Wniosek zmierza zatem do weryfikacji ustaleń faktycznych i na tej podstawie kwestionowania oceny prawnej dotyczącej składników majątku wspólnego, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z przytoczonych względów, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., a także § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i w zw. z § 4 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).